

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія міжнародних відносин, цивілізацій та міжнародні конфлікти»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Рік навчання: 2, семестр 1,2

Форма навчання: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 7

Мова викладання – українська

Лектор курсу

Гольцов Андрій Геннадійович, доктор політ. наук,
доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Andrgengolts1@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3052>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Теорія міжнародних відносин, цивілізацій та міжнародні конфлікти» належить до обов'язкових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти з галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня. Для забезпечення потреб України у співпраці з іншими державами, її повноцінної участі в міжнародних організаціях потрібні кваліфіковані фахівці з міжнародних відносин. Зростання обсягів міжнародних відносин України потребує збільшення кількісного складу і підвищення якісного рівня працівників: Міністерства закордонних справ і дипломатичних представництв нашої країни за кордоном, інших міністерств та відомств, що реалізують зв'язки України з іншими країнами в різних галузях співробітництва; регіональних органів влади; підприємств та установ, які співпрацюють з контрагентами з інших країн. Бакалаврам міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій необхідне знання не лише класичних теорій, а й новітніх концепцій міжнародних відносин, а також базових засад міжнародної конфліктології.

Підготовка майбутніх фахівців з міжнародних відносин передбачає оволодіння знаннями з теорії міжнародних відносин, цивілізацій та міжнародних конфліктів, а також практичними вміннями та навичками, що стосуються аналізу класичних та сучасних теорій міжнародних відносин, цивілізацій та міжнародних конфліктів, а також аналізу виникнення, розвитку та врегулювання міжнародних конфліктів. Навчальна дисципліна складається з чотирьох змістових модулів: «Основні теорії міжнародних відносин», «Міжнародні відносини в сучасному світі», «Основи теорії цивілізацій» та «Міжнародні конфлікти». У результаті вивчення курсу студентам потрібно на достатньо високому рівні оволодіти знаннями та вміннями з такої тематики: теорія міжнародних відносин як наукова та навчальна дисципліна; методологія та методика досліджень міжнародних відносин; учасники міжнародних відносин, їхні цілі та інтереси; виникнення та розвиток теорій міжнародних відносин; сучасні теорії та концепції; види та форми міжнародних відносин; міжнародні системи; глобалізація міжнародного середовища; поняття про цивілізацію; цивілізаційні теорії М. Данилевського, О. Шпенглера, А. Тойнбі, С.°Гантінгтона та інші; теоретичні основи вивчення міжнародних конфліктів; типи міжнародних конфліктів, динаміка, врегулювання міжнародних конфліктів; сучасні міжнародні конфлікти на пострадянському просторі, Близькому Сході, в Африці та ін.; діяльність ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин, цивілізацій та міжнародні конфлікти» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти наукових знань щодо теоретичних засад міжнародних відносин, сутності цивілізаційного підходу до пізнання історії людства, а також виникнення та розвитку міжнародних конфліктів; формування вмінь та навичок студентів проводити дослідження проблем міжнародних відносин, міжнародних конфліктів із використанням сучасних політичних теорій та концепцій.

Основні завдання:

- засвоєння студентами теоретико-методологічних засад дослідження міжнародних відносин;
- усвідомлення здобувачами вищої освіти сутності основних теорій міжнародних відносин і цивілізацій, їхнього історичного розвитку;
- розуміння студентами сучасного стану теоретичних досліджень міжнародних відносин, природи та джерел політики держав на міжнародній арені, а також генезису та розвитку міжнародних конфліктів;
- формування вмінь та навичок аналізувати стан теоретичні концепції міжнародних відносин та цивілізацій, причини виникнення міжнародних конфліктів, визначати тенденції розвитку міжнародних процесів;
- розвиток здатностей виявляти актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин, сучасних конфліктів на міжнародній арені, пропонувати шляхи їх врегулювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні положення найбільш авторитетних у минулому і в нинішній час теорій міжнародних відносин;
- провідні методологічні підходи до вивчення міжнародних відносин та конфліктів;
- сутність цивілізаційного підходу до вивчення історії людства та його сучасного розвитку; основні положення провідних цивілізаційних теорій;
- основні засади теоретичного вивчення міжнародних конфліктів, їхні типізації, шляхи врегулювання;
- актуальні проблеми та тенденції розвитку політичних процесів на міжнародній арені, найбільш конструктивні підходи до розв'язання міжнародних конфліктів;

вміти:

- застосовувати теоретичні знання з дисципліни для аналізу міжнародних ситуацій і процесів;
- аналізувати основні особливості провідних теорій міжнародних відносин, визначати доцільність їх застосування для вивчення сучасних процесів на міжнародній арені;
- характеризувати основні положення найбільш авторитетних цивілізаційних теорій, виявляти можливості їх використання для дослідження сучасних процесів на міжнародній арені;
- визначати та оцінювати актуальні проблеми виникнення міжнародних конфліктів;
- виявляти актуальні проблеми виникнення міжнародних конфліктів ц світі, пропонувати конструктивні шляхи їх розв'язання;
- характеризувати міжнародні конфлікти з погляду національних інтересів України, визначати роль України в їх врегулюванні.

Набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, згідно з ОП «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

ПРН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

СТРУКТУРА КУРСУ

I частина

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Основні теорії міжнародних відносин				
Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наукова та навчальна дисципліна	2/4	Знати основні підходи до трактування поняття «міжнародні відносини». Визначати об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. Аналізувати міждисциплінарні зв'язки теорії міжнародних відносин.	Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи.	
Тема 2. Методологія та методика досліджень міжнародних відносин	1/4	Розуміти сутність методології та методики наукових досліджень. Знати основні методологічні принципи в теорії міжнародних відносин. Вміти застосовувати загальнонаукові методи досліджень. Володіти основними емпіричними методами досліджень міжнародних відносин. Застосовувати сучасні теоретичні методи досліджень.	Усне опитування. Стислий кейс. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи.	
Тема 3. Учасники міжнародних відносин, їхні цілі та інтереси	2/4	Знати основні категорії, що стосуються учасників міжнародних відносин. Розуміння різних підходів до	Усне опитування. Стислий кейс. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи.	

		<p>трактування цілей та інтересів учасників міжнародних відносин. Аналізувати основні типи інтересів учасників міжнародних відносин за різними критеріями. Виявляти сучасні проблеми дослідження цілей та інтересів учасників міжнародних відносин.</p>		
<p>Тема 4. Виникнення та розвиток теорій міжнародних відносин</p>	2/4	<p>Знати основні положення класичного реалізму. Аналізувати особливості неореалізму, його провідних напрямів. Знати основні положення класичного ідеалізму та лібералізму. Аналізувати особливості неолібералізму, його провідних напрямів. Проводити порівняльний аналіз неореалізму та неолібералізму</p>	<p>Усне опитування. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи.</p>	
<p>Тема 5. Сучасні теорії та концепції міжнародних відносин</p>	2/4	<p>Знати основні причини виникнення раціоналізму, його сутність та провідні напрями. Аналізувати теорії «зв'язку» та «поля». Виявляти причини виникнення рефлексіонізму.</p>	<p>Усне опитування. Стислий кейс. Написання есе. Виконання тестового завдання.</p>	

		Характеризувати основні напрями досліджень в руслі критицизму. Виявляти сутність конструктивізму, аналізувати основні напрями досліджень.		
Змістовий модуль 2. Міжнародні відносини в сучасному світі				
Тема 6. Види та форми міжнародних відносин	2/2	Розуміти сутнісні особливості основних видів міжнародних відносин. Виявляти сучасні проблеми розвитку міжнародних політичних, економічних та інформаційних відносин в сучасну епоху. Аналізувати засоби здійснення зовнішньої політики держави. Характеризувати основні форми міжнародних відносин	Усне опитування. Стислий кейс. Виконання завдання для самостійної роботи	
Тема 7. Міжнародні системи	2/4	Знати основні підходи до трактування систем. Характеризувати основні типи систем. Розуміти основні засади системного підходу в дослідженнях міжнародних відносин. Виявляти основні підходи до трактування міжнародних системи. Аналізувати структури міжнародних систем.	Усне опитування. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи.	
Тема 8.		Розуміти закономірності	Усне опитування.	

Глобалізація міжнародного середовища	2/4	розвитку міжнародного середовища. Характеризувати виникнення і розвиток геополітики. Знати основні поняття глобалістики. Виявляти сутнісні риси провідних наукових підходів до дослідження глобальних процесів. Аналізувати процеси регіоналізації, глокалізації, глобалізації у сучасному світі.	Написання есе. Виконання тестового завдання.	
Всього за семестр				70
Іспит				30
Всього за курс				100

II частина

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Основи теорії цивілізацій				
Тема 1. Цивілізація. Виникнення й розвиток цивілізаційних студій	2/2	Знати основні підходи до трактування поняття «цивілізація». Виявляти сутнісні особливості локальних цивілізацій, аналізувати їхнє поширення у світі. Виявляти особливості розвитку цивілізаційних студій у Новий час.	Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи.	
Тема 2. Теорія культурно-історичних типів	2/2	Розуміти основні положення теорії культурно-історичних типів	Усне опитування. Виконання завдання для	

М.°Данилевський		М.°Данилевського. Характеризувати культурно-історичні типи. Аналізувати закономірності розвитку культурно-історичних типів. Виявляти особливості слов'янського культурно-історичного типу, згідно з теорією М.°Данилевського.	самостійної роботи.	
Тема 3. Культурно-цивілізаційна теорія О.°Шпенглера	2/2	Розуміти сутність культури та «душі», згідно з теорією О.°Шпенглера. Аналізувати цивілізації та культури в історії людства, виокремлені О.°Шпенглером. Виявляти особливості культури та цивілізації Заходу, згідно з теорією О.°Шпенглера.	Усне опитування. Виконання завдання для самостійної роботи.	
Тема 4. Цивілізаційна теорія А.°Дж.°Тойнбі	2/2	Розуміти сутність цивілізації в теорії А.°Тойнбі. Аналізувати динаміку розвитку цивілізацій. Характеризувати цивілізації в історії, згідно з теорією А.°Тойнбі. Виявляти особливості західної цивілізації в трактуванні А.°Тойнбі.	Усне опитування. Стислий кейс. Виконання завдання для самостійної роботи.	
Тема 5. Теорія «зіткнення цивілізацій» С.°Гантінгтона	2/2	Розуміти сутність цивілізаційної концепції С.°Гантінгтона.	Усне опитування. Написання есе. Виконання	

		Аналізувати поширення цивілізацій на Землі. Оцінювати достовірність концепції «зіткнення цивілізацій» у сучасному світі. Визначати проблеми та перспективи розвитку західної цивілізації в сучасному світі.	завдання для самостійної роботи.	
Тема 6. Сучасні цивілізаційні теорії	2/2	Розуміти різноманіття наукових підходів до дослідження цивілізацій. Знати зміст концепцій історичного розвитку Ф.°Броделя та стадій економічного розвитку В.°Ростоу. Аналізувати вчення про постіндустріальну цивілізацію. Виявляти сутність поглядів Ф.°Фукуями на розвиток сучасного суспільства. Вміти проводити порівняльний аналіз окремих цивілізаційних теорій та концепцій.	Усне опитування. Виконання тестового завдання.	
Змістовий модуль 2. Міжнародні конфлікти				
Тема 7. Теоретичні основи вивчення міжнародних конфліктів	2/2	Знати сутність конфліктів, розуміти їхню роль у суспільному житті. Знати поняття про міжнародний конфлікт.	Усне опитування. Стислий кейс. Виконання завдання для самостійної роботи	

		<p>Характеризувати основні риси міжнародних конфліктів.</p> <p>Виявляти наукові напрями, які досліджують міжнародні конфлікти.</p> <p>Застосовувати провідні методи дослідження міжнародних конфліктів.</p>		
<p>Тема 8. Типи міжнародних конфліктів</p>	2/2	<p>Знати основні підходи до типології міжнародних конфліктів.</p> <p>Характеризувати типи міжнародних конфліктів за сферою (предметом) конфліктної взаємодії.</p> <p>Аналізувати типології воєнно-політичних конфліктів та війн.</p> <p>Виявляти найбільш небезпечні типи конфліктів.</p>	<p>Усне опитування.</p> <p>Виконання завдання для самостійної роботи.</p>	
<p>Тема 9. Динаміка міжнародних конфліктів</p>	2/2	<p>Знати основні теоретичні підходи до вивчення динаміки міжнародних конфліктів.</p> <p>Виявляти причини виникнення міжнародних конфліктів.</p> <p>Аналізувати процеси ескалації та деескалації міжнародних конфліктів.</p> <p>Визначення доцільних шляхів припинення міжнародних</p>	<p>Усне опитування.</p> <p>Стислий кейс.</p> <p>Виконання завдання для самостійної роботи.</p>	

		конфліктів.		
Тема 10. Врегулювання міжнародних конфліктів	2/2	Розуміти доцільність основних шляхів запобігання міжнародним конфліктам. Знати теоретичні основи врегулювання конфліктів. Аналізувати політичні, дипломатичні, військові, економічні та ін. засоби врегулювання міжнародних конфліктів. Виявляти значення переговорів для врегулювання конфліктів.	Усне опитування. Стислий кейс. Виконання завдання для самостійної роботи	
Тема 11. Сучасні міжнародні конфлікти	2/2	Характеризувати основні причини міжнародних конфліктів у сучасному світі. Аналізувати стратегію й тактику держав у міжнародних конфліктах. Виявляти головні небезпеки міжнародного тероризму. Проводити аналіз інформаційних та економічних конфліктів (війн). Визначати небезпечні наслідки «гібридних війн».	Усне опитування. Стислий кейс. Виконання тестового завдання.	
Тема 12. Міжнародні конфлікти на пострадянському просторі	2/2	Виявляти основні передумови та фактори внутрішньодержавних і міжнародних конфліктів на теренах	Усне опитування. Стислий кейс. Написання есе. Виконання завдання для	

		колишнього СРСР. Характеризувати експансіоністську політику РФ на пострадянському просторі. Аналізувати чинники, перебіг та сучасний стан вірмено-азербайджанського, російсько-грузинського, придністровського конфліктів. Оцінювати перспективи їх врегулювання.	самостійної роботи	
Тема 13. Міжнародні конфлікти на Близькому Сході	2/2	Характеризувати основні чинники конфліктів на Близькому Сході. Аналізувати виникнення, розвиток та сучасний стан арабо-ізраїльського та сирійського конфліктів. Визначати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на воєнно-політичні конфлікти в регіоні. Виявляти актуальні проблеми врегулювання конфліктів на Близькому Сході.	Усне опитування. Стислий кейс. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи	
Тема 14. Міжнародні конфлікти в Африці	2/2	Характеризувати основні чинники конфліктів на теренах Тропічної Африки. Аналізувати виникнення, розвиток та сучасний стан внутрішньодержавних та міжнародних конфліктів у	Усне опитування. Стислий кейс. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи	

		Африці. Оцінювати ефективність засобів врегулювання конфліктів на континенті. Виявляти актуальні проблеми врегулювання конфліктів у Африці.		
Тема 15. Діяльність ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів	2/2	Знати міжнародно-правові засади діяльності ООН щодо врегулювання міжнародних конфліктів – підтримання миру та безпеки. Знати організаційні засади проведення миротворчих операцій ООН. Аналізувати окремі операції ООН з підтримання миру. Виявляти актуальні проблеми реалізації миротворчої діяльності ООН.	Усне опитування. Виконання тестового завдання.	
Всього за семестр				70
Іспит				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедайнів та перескладання:	Роботи студентів, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів може бути дозволено деканом факультету за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності:	Порушення норм академічної доброчесності при виконанні студентами навчальних робіт є неприпустимим. Несамостійне виконання тестових завдань, списування під час виконання модульного та семестрового контролю (екзамену) заборонені (зокрема не допускається використання мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, їхні реферати мають містити правильно оформлені посилання на використані джерела та літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування студентами занять є обов'язковим. У разі наявності об'єктивних причин (наприклад, довготривала хвороба, відрядження, міжнародне стажування) з дозволу декана факультету навчання студента може здійснюватися за

індивідуальним графіком (зокрема, у режимі онлайн)
--

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано